

av Kent Persson m.fl. (V)

med anledning av prop. 2013/14:156 Tröskeeffekter och förnybar energi

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens proposition 2013/14:156 Tröskeeffekter och förnybar energi.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att förslaget på förtida delning i kombination med statligt åtagande blir permanent.

2 Bakgrund

Utbyggnaden av stamnätet för el i Sverige är kraftigt eftersatt och stora delar av det existerande nätet behöver förnyas. Svenska kraftnät beräknar behovet av investeringar och reinvesteringar till 55-60 miljarder kronor under perioden 2012-2025. Som en jämförelse kan nämnas att investeringarna under perioden 2000-2011 uppgick till 10,6 miljarder kronor. I takt med att nya vindkraftverk ansluts till nätet förvärras dagens problem med flaskhalsar i överföringen av elen genom elnäten till konsumenterna. Särskilt bekymmersamt blir det för den vindkraftsel som om några år kommer att stå klar för produktion i norra Sverige. För att hela Sverige ska kunna ta del av den gröna el som produceras i norra Sverige måste nätkapaciteten byggas ut.

2008 gav regeringen Svenska kraftnät i uppdrag att lämna förslag till ett förändrat regelverk om ansvar i elnätsförstärkningar av nationell betydelse och nätanslutning av stora produktionsanläggningar i syfte att minska tröskeeffekterna för utbyggnaden av förnybar elproduktion. 2009 överlämnade Svenska kraftnät sin rapport Tröskeeffekter och förnybar energi och samma år kompletterade Svenska kraftnät sin rapport med förslag till nödvändiga författningsändringar och andra åtgärder för att kunna genomföra

förslaget. Regeringen har sedan i propositionen 2009/10:128 Genomförande av direktiv om förnybar energi redovisat bedömningen att ”ett vidareutvecklat system, s.k. förtida delning av nätförstärkningskostnaden, för storskaliga produktionsanläggningar för förnybar el bör införas i syfte att en elproducent endast ska betala en sådan del av den totala kostnaden för den nödvändiga nätförstärkningen som motsvarar varje producents andel av den totala anslutningskapaciteten”.

I budgetpropositionen för 2014 aviserade regeringen kommande förslag på att införa ett system med förtida delning av nätförstärkningskostnaden där Svenska kraftnät avsågs få en central roll under en övergångsperiod.

I början av mars 2014 kom så propositionen Tröskeeffekter och förnybar energi. Propositionen innehåller en temporär lösning – en övergångslösning fram till 2016. Efter det är regeringens intention att ersätta denna med en ”långsiktig marknadslösning där staten inte behöver ta en finansiell risk”.

Framöver kommer regeringen att ge Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utreda hur en sådan lösning ska utformas. Övergångslösningen innehåller förslag om hur kostnaderna för förstärkning av elnätet ska fördelas mellan dem som ansluter anläggningar när en nätförstärkning har skett och vidare förslag på att staten ska gå in för att underlätta dylika förstärkningsåtgärder (man ska kunna finansiera detta genom stamnätstariffen). I detta ”paket” på övergångslösning finns den s.k. förtida delningen av nätförstärkningskostnaden.

3 Tröskeeffekter

”Med tröskeeffekt avses det förhållande att den kraftproducent som ansluter sig till ett nät som saknar ledig kapacitet tvingas betala hela nätförstärkningskostnaden inklusive tillkommande kapacitet som producenten själv inte kan nyttja. De producenter som därefter ansluter till nätet kan ianspråka denna lediga kapacitet utan särskild kostnad. Av denna anledning tvekar många producenter att vara först med att ansluta sig till ett sådant nät.” Så skrev Svenska kraftnät i ett regeringsuppdrag från 2009. Med andra ord: nätföretagen vill inte ta risken att göra större nätförstärkningar om de inte med relativt stor säkerhet vet att den kommer att utnyttjas fullt ut. Elproducenterna vill å sin sida inte ansluta sig innan tillräcklig kapacitet finns tillgänglig. Det blir en låsning som hämmar tillväxten av elproduktionskapaciteten.

4 Tvådelad lösning

Tröskeleffekterna består, som framgår ovan, av två delar. Förslaget till lösning blir – i regeringens proposition – tvådelat: Förtida delning kombineras med ett statligt åtagande: ”Regeringen bedömer att det bör införas ett system med förtida delning av den kundspecifika delen av nätförstärkningskostnaden för storskaliga produktionsanläggningar av nationell betydelse för förnybar el. Syftet är att en elproducent endast ska betala för den del av den totala kostnaden för den nödvändiga nätförstärkningen som motsvarar producentens andel av den totala anslutningskapaciteten. Den kundspecifika nätförstärkningskostnaden, som ska belasta ännu icke anslutna anläggningar, bör finansieras av staten, exempelvis genom lån till regionnätstämman. Då anläggningarna senare ansluts återbetalar nätföretaget den del av lånet som motsvarar anläggningens andel av den totala nätförstärkningen till Svenska kraftnät”.

5 Vänsterpartiets ståndpunkt

Vänsterpartiet är väl medvetet om problemet med tröskeleffekter och att den lösning som uppstår hämmar tillväxten av elproduktionskapaciteten. Vi har tidigare lagt motioner där vi föreslår att nätanslutningsreglerna ändras så att tröskeleffekten tas bort och välkomnar förslag som kan underlätta satsningar på och produktion av, förnybar energi.

Dock avvisar vi regeringens förslag, då man aviserar att det ska ersättas inom två år med ”en långsiktig marknadslösning”. Vi ser inte att de marknadsmekanismer, som hitintills inte fungerat, skulle göra det om två år.

Riksdagen bör avslå förslagen i regeringens proposition 2013/14:156 Tröskeleffekter och förnybar energi. Detta bör riksdagen besluta.

Vänsterpartiet menar att förslaget om en tvådelad lösning, där förtida delning kombineras med statligt åtagande, är rätt väg att gå, men hade velat att regeringen gjort lösningen permanent och inte tillfällig.

Regeringen bör återkomma med ett förslag där man gör förslaget på förtida delning i kombination med statligt åtagande permanent. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 24 mars 2014

Kent Persson (V)

Torbjörn Björlund (V)

Hans Linde (V)

Jens Holm (V)

Siv Holma (V)